

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1577/2022
01.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Весне Субић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиља АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Ивана Чудић, адвокат из ..., против туженог Клиничког центра Војводине, Нови Сад, чији је пуномоћник Милена Ивошевић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 136/22 од 19.01.2022. године, у седници одржаној 01.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ, одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 136/22 од 19.01.2022. године, као о изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 136/22 од 19.01.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2194/2020 од 12.10.2021. године, тако што се одбијају, као неосновани тужбени захтеви тужиља којима су тражиле да се обавезе тужени да тужиљама исплати и то:

-тужиљи АА за период од 05.06.2017. године до 30.09.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 54.502,75 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до исплате и износ од 6.600,29 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 31.05.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 38.282,30 динара са затезном каматом од 01.06.2021. године до исплате и износ од 4.504,88 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 31.05.2021. године;

-тужиљи ББ за период од 01.10.2017. године до 30.09.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 103.222,25 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до исплате и износ од 21.211,55 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 31.05.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 80.082,79 динара са затезном каматом од 01.06.2021. године до исплате и износ од 16.102,61 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 31.05.2021. године, као и да тужиљама накнади трошкове поступка у износу од 130.998,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиље да туженом на име трошкова поступка плате 228.284,50 динара, у року од 15 дана од пријема писменог отправка ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиља за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2194/2020 од 12.10.2021. године, ставом првим, другим, трећим, четвртим и петим изреке, усвојен је захтев тужиља и обавезан тужени да тужиљама исплати и то: тужиљи АА за период од 05.06.2019. године до 30.09.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 54.502,75 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до исплате и износ од 6.600,29 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 31.05.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 38.282,30 динара са затезном каматом од 01.06.2021. године до исплате и износ од 4.504,88 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 31.05.2021. године; тужиљи ББ за период од 01.10.2017. године до 30.09.2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 103.222,25 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до исплате и износ од 21.211,55 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 31.05.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 80.082,79 динара са затезном каматом од 01.06.2021. године до исплате и износ од 16.102,61 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 31.05.2021. године. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиљама на име трошкова поступка плати 130.998,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је захтев тужиља за ослобађање од обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 136/22 од 19.01.2022. године, одбијене су жалбе и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о посебној, применом члана 404. ЗПП.

Тужиље су поднеле одговор на ревизију.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији туженог, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у јавним службама као корисницима буџетских средстава на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), са којих разлога је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле су биле у радном односу код туженог у спорном периоду и то АА од 05.06.2019. године до 30.09.2020. године, а ББ од 01.10.2017. године до 30.09.2020. године. Тужиле су радиле на пословима ... у посебним условима рада. У спорном периоду тужени је обрачунавао тужилмама зараду применом коефицијента 7,34, који је у складу са Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама. Тужени у спорном периоду у обрачунским листама тужилма није исказивао накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, као посебну обрачунску ставку, а како су зараде тужилма биле ниже од минималне зараде, тужени је тужилмама сваког месеца вршио допуну плате до износа минималне зараде према КУ. Ступањем на снагу Закона о платама у државним органима и јавним службама 01.07.2001. године и доношењем Уредбе и коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, накнада за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора се јединствено исказује, те је тужени свим запосленима повећао коефицијент за 3,17, при чему никада није објављена структура тог увећаног коефицијента. Висина накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у спорном периоду утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака економско финансијске струке.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбене захтеве тужилма и туженог обавезали да им исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора за спорни период утврђен вештачењем, са припадајућом каматом, јер су закључили да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је чланом 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент саржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судови, у ситуацији када је тужени тужилмама исплаћивао минималну зараду да тужилмама није исплаћен топли оброк и регрес, те да је тужени дужан да им ту накнаду исплату у износу утврђеном вештачењем.

По оцени Врховног касационог суда, ревизијом се основано указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Закон о раду у одредби члана 105. став 3. прописује да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, 42. став 3. тачка 4. и 5. члана 118. став 1. тачка 1-4, члана 119, члана 120. тачка 1. и 158. тог закона. Према одредби члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду трошкова у складу са Општим актом и Уговором о раду, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана мора бити изражена у новцу (став 2).

Закон о платама у државним органима и јавним службама, прописао је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, Аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3.

став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за Председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника Републике и Народне скупштине РС. На основу одредбе члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а на основу члана 2. истог члана закона, коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18), у одредби члана 90. одређује елементе за утврђивање плате, тако што се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

На основу одредбе члана 91. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), одређени су елементи за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, које је Влада РС донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из Буџета Републике Србије, Аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. На основу одредбе члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених из члана 1. ове Уредбе које се примењује и на запослене у здравственим установама.

На основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плата исплаћује у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада применом коефицијента за обрачун и исплату плата, у коме је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

Тужиле су биле запослене у здравственој установи, са којих разлога се на утврђивање и обрачун њихових плата, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису

другачије уређени. Како је чланом 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, то следи да та одредба посебног закона искључује примену члана 118. став 1. тачка 5) и 6) Закона о раду, а посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 106/18), као ни Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), нити претходно важећим Посебним Колективним уговором из 2010. године. С обзиром на то да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у спорном периоду тужиљама исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њихове плате, то тужиљама не припада право на додатну исплату накнада ових трошкова, без обзира на чињеницу да им је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Са напред наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом члана 416. став 1. ЗПП.

Тужени је успео у поступку, због чега су тужиље обавезане да му накнаде трошкове поступка у износу од 228.284,50 динара применом члана 153, 154, 163. и 165. став 2. ЗПП. Туженом су досуђени одређени трошкови који обухватају: састав одговора на тужбу и четири образложена поднеска од по 9.000,00 динара, заступање на три одржана рочишта од по 18.000,00 динара, састав жалбе и састав ревизије од по 18.000,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама за рад адвоката. Тужиље су обавезане да туженом плате и трошкове судских такси у складу са одређених захтевом и то: таксу на одговор на тужбу у износу од 17.810,00 динара, таксу на жалбу у износу од 15.322,00 динара, таксу на другостепену пресуду у износу од 15.322,00 динара, таксу на ревизију у износу од 26.932,20 динара и таксу на одлуку по ревизији у износу од 40.398,30 динара, а све према ТТ.

Захтев тужиља за накнаду трошкова ревизијског поступка за састав одговора на ревизију је одбијен, јер ови трошкови нису били нужни и неопходни за доношење одлуке о ревизији, те је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу четвртном изреке.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**